

*Денисовець І. Інтерпретація сутності українського у поетичній збірці
Олександра Лук'яненка «Філософія українського серця» // Materiály VIII
mezinárodní vědecko - praktická konference «Přední vědecké novinky - 2012». - Díl
7. Filologické vědy. Filosofie: Praha. Publishing House «Education and
Science» s.r.o - S.36-38*

Ірина Денисовець

Інтерпретація сутності українського у поетичній збірці Олександра Лук'яненка «Філософія українського серця»

Глобалізаційні процеси, що охопили сучасний динамічний світ, не можуть зупинити прагнення нації зберегти свою самобутність, ідентичність, самосвідомість, свою мовну, культурну та історико-природну унікальність. Що означає бути українцем? Не лише народженим або стихійним, а свідомим, який розумом і серцем відчуває усю сутність українства, палко і патріотично сповідує українську національну ідею: «Україно моя розітнута... / Та, з якою я хрест свій несучу... / Заплету ж своє слово розкуте, / Наче стрічку, їй в довгу косу» [2, с. 45].

Скільком синам українським боліла роз'ятреною раною скалічена доля неньки-України, а скільки їх полягло молодими тілами, відстоюючи волю і соборність Батьківщини. Та швидкоплинно змінювалися покоління, поставали нові герої, чиї імена навечно закарбовувалися у пам'яті історії, а український дух не вмирав, з новою силою спалахувала вогнище любові до рідного материнського краю: «Моя земля з Дніпром-рікою! / І, хоч багато інших є, / Бентежне серце заспокою, / Коли побачу знов своє...» [2, с. 53].

Ці та багато інших одвічних філософських проблем сутності української нації порушує у своїй поетичній збірці «Філософія українського серця» молодий поет Олександр Лук'яненко. Що то є серце для кожного з нас? Це не просто життєвоважливий орган, це та маленька світлиця, яка береже в собі правіковичний досвід дідів, мудрість і чуйність, мрії і сподівання, таємниці і душевні поривання, пам'ятні моменти життя, а найголовніше – оті світлі і темні лабіринти ЛЮБОВІ. Саме любов у всіх можливих своїх інтерпретаціях

змальована поетом за допомогою найрізноманітніших мовних засобів. Образ любові до рідного краю і рідної землі, до мальовничої природи увиразнюється милозвучними епітетами і порівняннями, що надає опoетизованим картинам більшої експресивності: «Безмежні далі різнотрав'я / І золоті лани хлібів / Всім серцем щиро покохав я / І зберегти Любов зумів» [2, с. 51].

О. Лук'яненко у своїх віршах звертається до тих образів української поезії, які ще були оспівані генієм-титаном Т.Г. Шевченком, і давно стали народними: могутній Дніпро, лани, тихі зорі, журавлі, матeрина пісня, садок зелений: «Свої спокійні, тихі зорі, / І золоті лани хлібів, / І хмари ті, що на дозорі / Пильнують спокій цих країв» [2, с. 53].

Обертається Планета, обертається Україна навколо осі світової цивілізації, обертається в душах мільйонів національна ідея, але вона зазнає змін, що викликані часом, новими інтересами, прагненнями, пориваннями. А прагненнями досягти чого? Звичайно, комфортнішого, кращого життєвого устрою. І тоді багато хто з нас перетворюється на патріотів з полум'яним серцем, наповненим незгасаючою любов'ю до рідної землі, але вже за мурами кордону, на чужині. У складні часи реформування і розбудови незалежної держави України важко дати відповідь на одвічне запитання: що може вирішальним чином вплинути на характер і долю розвою – нація чи держава: на жаль, у час терору та тотальної взаємовідчуженості й неможливості стабільного політичного життя, демократія і свобода слова – чи не єдиний інструмент для збереження своєї національної ідентичності [1, с. 225]. Це велика опора у прагненні залишитися патріотом і люблячим сином своєї Батьківщини: «...Знову й знов я думками полину / До цих слів, як покличе душа, / Бо молюся у них за Вкраїну, / Бо моя це земля – не чужа. / І тобі це пораджу робити, / Особливо в подібні часи: / Дуже легко ділити, судити, – / Ти ж х народом цей хрест пронеси» [2, с. 43].

Пронести з народом його тяжкий хрест на високу Голгофу правди – це не просто слова з конотацією пафосу та експресивності, це вчинки, це щоденна боротьба, це гуманність у ставленні один до одного, це поступ усієї нації і

кожного громадянина окремішно. На думку О. Лук'яненка, це можливо і реально, якщо в серці ти маєш вогнище любові: любові до свого роду, до життя, до рідного краю, до землі, до природи і, звичайно, умієш кохати. Молодий поет доводить, що почуття любові сконцентровує в собі величезну і різноманітну яскраву палітру фарб: це щось загальне, але водночас конкретне та індивідуальне, піднесене, стихійне і швидкоплинне, це прозріння душі і серця, що окрилює людину. Спробуй осягнути те кохання, коли воно, як світ, велике і давнє, але завжди нове і неповторне. Спробуй опиши це почуття, коли люди вклали його в одне-однісіньке слово – кохання. Та Олександр Лук'яненко дає свою інтерпретація тому незбагненному для людського розуму почуттю, що спалює до тла і піднімає до небес: «В до світанковим дивнім безгомінні / Духмяним квітом стежка поросла – / Це наше свято – диво-Вознесіння, / Бо нас Любов над світом вознесла. / Малий барвінець в'ється край дороги / І пламеніє мальва лісова, / А ми йдемо, не дивлячись під ноги, / Бо нам кохання стежку осява» [2, с. 103].

Невипадково слово Любов у поетичному доробку письменника графічно позначається з великої літери, це надає певного сакрального, божественного змісту не тільки самій лексемі, але й її значенню. Адже Любов, це щось живе, яке дається Богом, і тобі люди мають священну місію викохати це дитя і зберегти його. А коли гине парость кохання – темніє світ, бо самотність – то присмерк і вічний холод у зневірній душі, і ніщо не може розвіяти, розтопити його, хіба що нове, ще сильніше почуття: «Хай верба не шумить, / Соловей не свистить, / Бо твій голос мені їх миліше! / Хоч мені посміхнись, / Як сміялась колись, / Я тоді твій садочок полишу» [2, с. 105].

Кохання народжується з чистого поруху чорних брів чи ніжного усміху на яснім обличчі, воно незбагненне для стороннього зору, та завжди чутне для відкритої душі, як птаство до світанку, як квітка до ранкової роси. І тоді вже немає сенсу одвертатися від нього чи закривати дверцята душі, бо воно сильніше за всі кам'яні мури і сталеві замки: «Наші стежки навіки зійшлися /

Крізь часи і простори нелічені, / І уже розійтися зреклися, / Бо ми небом з тобою повінчані» [2, с. 119].

А любов до Батьківщини, до свого народу, до рідного міста чи села акумулює у собі любов до життя, яка починається з материнського теплого молока, промовистого потиску руки, доброго слова чи відчуття дружнього плеча поруч.

То що ж воно таке «українське»? Олександр Лук'яненко дає просту й однозначну відповідь на це багатогранне філософське запитання: це тиха річка і зелені верби, мамині руки, собор золотoverхий, налиті ягоди червоної калини, волошки блакитні у жовтому полі, зозуля в діброві, безмежні хвилі Дніпра, козацький могутній і непереможний рід, солов'їна пісня, що ллється у гаю, зелені покоси, лебедина вірність, стоголоса вкраїнська пісня, а ще Мати-Земля всеплодюща, яка не залишає синів своїх у лиху годину. Та найголовніше – це оте українське серце, сповнене Віри, Надії, Любові і прагнення Волі, бо філософія його проста: «Хай як там сердита та жадібна доля / Із тебе знущатися враз почала, – / Думкам завжди сила, надії лиш воля, – / І світло засяє з сумного чола» [2, с. 35].

Література

1. Кононенко П.П. Українці у світовій цивілізації і культурі / П.П. Кононенко. – К. : НДІУ, 2008. – 400 с.
2. Лук'яненко О.В. Філософія українського серця. Поетичні роздуми [Текст] / О.В. Лук'яненко. – Полтава : «Друкарська майстерня», 2010. – 120 с.